

Жана Ђатовић

069.5:82-93(497.11)"2023"

Градска библиотека „Карло Бијелицки”

Сомбор

gzanag@mts.rs

ИЗЛОЖБА СОМБОРСKE БИБЛИОТЕКЕ „ОСАМДЕСЕТ ГОДИНА МАЛОГ ПРИНЦА”

Сажељак: Рад се бави важношћу и значајем организовања изложби у библиотекама, као и стварањем изложбе сомборске Библиотеке, „80 година Малог принца”, која је настала у години јубилеја књиге; активностима око реализације изложбе, експонатима и елементима који је чине, простором, гостовањима у другим установама и градовима: на Међународном дечијем фестивалу „Везени мост” у Тузли, у Народној библиотеци „Миодраг Борисављевић” у Апатину, у Градској библиотеци „Владислав Петковић Дис” у Чачку, у Народној библиотеци у Ужицу и Народној библиотеци „Стефан Првовенчани” у Краљеву. Представљене су активности домаћина изложбе које су реализоване током тих гостовања, као и учешћем на конкурс за Награду „Златно слово Дејана Вукићевића”.

Кључне речи: библиотека, библиотекар, изложбе, колекције, промоција читања, локална заједница, култура сећања, јубилеји, Антоан де Сент-Егзипери, *Мали ђринци*, културна баштина, едукативни програми.

Увод

Већ више од једног века библиотеке и библиотекар организую изложбе које доприносе већој доступности библиотечких колекција, подстичу читање и у најширем смислу служе као средство образовања.¹

У осмишљавању и реализацији библиотечких услуга, као и у стручном усавршавању библиотекара, изложбе заузимају веома

¹ Mary E. Brown, Rebecca Power. „Exhibits in Libraries: A Practical Guide”, (2005): 5–25, https://books.google.rs/books?id=z_m2BQAAQBAJ&printsec=copyright&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (преузето 17. 6. 2025).

важно место у обележавању значајних датума и јубилеја. Представљају специфичан, актуелан и занимљив вид презентације библиотечког блага.

Простори у којима су постављене изложбе, биле оне у физичком или електронском окружењу, можемо да посматрамо и као лабораторије за учење, где библиотекари развијају стручност која им је у даљем раду веома корисна. Рад током припреме и реализације изложбе је прилика да се библиотекари едукују, да се оно што је тема изложбе истражи и презентује, као и да сви који раде на њој и деле знања једни са другима. Значај и успешност изложбе се даље огледа у томе колико привлачи посету шире заједнице и продубљује знање о теми која је представљена.

Изложбе могу довести нове посетиоце у библиотеке, касније их заинтересовати и за фондове и услуге које нуде. Посебно је запажена заинтересованост младих за изложбе. Младе лакше привуче и „заведе” добра изложба (или чак лоша) него многе књиге. С друге стране, библиотекари могу посматрати изложбе, било да су велике инсталације, или мале, као додатно средство које омогућава креативност у професији. Оне привлаче посетиоце, а библиотекари их виде као нешто што додаје вредност библиотечком искуству, како за посетиоца, тако и за њих саме.²

Изложбе Градске библиотеке „Карло Бијелички”, која своје услуге и програме планира и реализује са циљем подизања свести у заједници о важности читања и ширењу знања, су важан део пословања. Просторе установе као што су хол Позајмног одељења, читаоница Легата Мирослава Јосића Вишњића, или сала за промоције у згради Дечјег одељења, Библиотека веома успешно претвара у галеријски простор у којима се одржавају изузетно посећене изложбе. Када се у свету и код нас, 2023. године, обележавало осамдесет година од настанка књиге Антоана де Сент Егзиперија, *Мали ђринци*, у план својих активности уврстила је и постављање изложбе о делу и његовом творцу.

Широм света током те године Мали принц је био инспирација за разна дешавања: трибине, читања, глуму, преводе на нове језике, књижевне конкурсе, изложбе и друго, те је Библиотека

² Исто.

била права установа за обележавање јубилеја. Изложбом „Осам-десет година Малог принца” кренула је у заједничко путовање са посетиоцима у занимљив свет златокосог дечака.

Антоан де Сент Егзипери и *Мали ѝрини*

Пре више од 80 година, у јеку рата, разарања и безнађа, један пилот са срцем детета, написао је дело које шаље поруке наде, љубави, пријатељства, одговорности и топлине. Антоан де Сент Егзипери рођен је у Лиону 29. јуна 1900. године у аристократској породици.

Још као дете исказао је љубав према писању и сањао о томе да постане пилот. Године 1921. прикључио се француском ратном ваздухопловству, а већ 1922. постао је војни пилот. Од 1926. радио је за *Compagnie Latécoère*, учествујући у успостављању међународних поштанских авио-рута. Годину дана касније именован је за управника аеродрома у Сахари, а 1939. године постао је војни извиђачки пилот.³ Са предајом Француске немачким освајачима, пребегао је у Португал, а потом и у САД, где је стигао 31. децембра 1940. године. Крајем 1942. и почетком 1943. године, за неколико месеци, написао је своје најзначајније дело – *Малої ѝринца*. У априлу 1943. године вратио се у рат као пилот за Слободно француско ваздухопловство. На последњу мисију кренуо је 31. јула 1944. године, са које се никада није вратио.⁴

Прво издање *Малої ѝринца* објављено је на енглеском језику 6. априла 1943. године у Њујорку, у издавачкој кући Reynal & Hitchcock. Превод на енглески језик урадила је Кетрин Вудс, и садржао је око 17.000 речи (3.000 више од француског оригинала). Неколико дана након објављивања издања на енглеском језику изашло је и издање на француском језику. Рукопис *Малої ѝринца* данас се чува у Морган библиотеци и музеју у Њујорку, где се налази од 1968. године. Садржи 30.000 речи, што је скоро дупло више него у објављеној књизи, и ауторове мало познате оригиналне аквареле. Године 2013. издавачка кућа Gallimard објавила

³ Britannica. „Antoine de Saint-Exupéry”, последње ажурирање: 27. 7. 2025, <https://www.britannica.com/biography/Antoine-de-Saint-Exupery> (преузето 12. 8. 2025).

⁴ Biografija.org. „Antoan de Sent Egziperi (Antoine de Saint Exupéry)”, последње ажурирање: 13. 7. 2018, <https://www.biografija.org/knjizevnost/antoan-de-sent-egziperi/> (преузето 12. 8. 2025).

је штампано издање рукописа, праћено књижицом са транскрипцијом и коментарима.⁵

Аутор једноставних акварел илустрација у *Малом ѝринцу* био је сам писац, а инспирацију за ликове пронашао је у околини. Тако се претпоставља да је за лик овце послужила црна пудлица блиске пријатељице новинарке Силвије Хамилтон, док је личност супруге Консуело вероватно била инспирација за принчеву ружу. Пилот-наратор и један од главних ликова књиге није приказан на илустрацијама које су објављене у коначној верзији књиге, иако га је Сент Егзипери нацртао у сцени док спава поред авиона. Међу необјављеним цртежима су и Мали принц с руком пилота који држи чекић, дрво баобаба чије корење осваја Земљу. Малог принца је приказао као нежног, златокосог дечака, наглашавајући његову унутрашњу природу. Када су га једном приликом упитали одакле је дошао лик Малог Принца, рекао је: „Једног дана сам погледао у празан лист папира и једна фигура ми је узвратила поглед и рекла ‘Ја сам Мали принц’”.⁶

Своје прво издање у Француској *Мали ѝринц* је имао у априлу 1946. године у издавачкој кући Gallimard. Иако је штампање књиге било довршено до 30. новембра 1945, и планирано да буде доступно за Божић, прво француско издање у Француској изашло је тек у априлу 1946. године.⁷

Мали ѝринц је провео само једну или две недеље на листи бестселера *Њујорк џајмса* када је први пут објављен. До јесени 1943. године популарност књиге нагло је порасла, па је продата у 30.000 примерака на енглеском и 7000 на француском језику. Када је 1946. године објављен у Француској, доживео је тренутан успех, а његова слава наставила је да се шири светом у деценијама које су уследиле. Новела *Мали ѝринц* је најуспешнији рад Антоана де

⁵ Morgan Library & Museum. „The Little Prince: Manuscript and Drawings”, <https://www.themorgan.org/collection/little-prince> (преузето 12. 8. 2025).

⁶ CBC. „75 facts you might not know about Antoine de Saint-Exupéry and The Little Prince”, објављено: 14. 12. 2018, <https://www.cbc.ca/books/75-facts-you-might-not-know-about-antoine-de-saint-exup%C3%A9ry-and-the-little-prince-1.4942933> (преузето 12. 8. 2025).

⁷ Petit Prince Collection. „The first French edition published in France”, https://petit-prince-collection.com/lang/edition_FR-1.php?lang=en (преузето 12. 8. 2025).

Сент Егзиперија, преведена на 645 језика и дијалеката⁸ и продата у око 200 милиона примерака, што је чини једном од најпродаванијих књига у историји издаваштва.⁹ Године 2020. установљен је Међународни дан Малог принца који се обележава 29. јуна, на дан рођења Антоана де Сент Егзиперија, а Фондација за младе „Антоан де Сент Егзипери“ основана је 2009. године. Објављене су и две енциклопедије посвећене аутору и његовом делу: *Визуелни речник* (2016) и *Велика енциклопедија* (2023). У свету постоје три музеја посвећена Малом принцу – у Јапану (1999), Француској (2013) и Јужној Кореји (2022), као и Музеј Сент Егзиперија и ваздушне поште у Мароку (2004). Књига *Мали ѝринц* је, 2019. године, освојила Награду „Ретро Хуго“ за најбољу новелу – награду Светске конвенције научне фантастике.¹⁰ Адаптирана је у бројним уметничким форматима и медијима, укључујући аудио-снимке, радио-драме, наступе уживо, филм, телевизију, балет, оперу, и др. Златокоси дечак освојио је и свемир 2002. године, када је француски астронаут Филип Перен понео књигу *Мали ѝринц* на мисију СТС-111, заједно са још шест чланова посаде.¹¹

До сада су током свих ових година објављивани различити облици издања књиге *Мали ѝринц*: мале књиге, чија површина не прелази 156 cm²; минијатурне књиге величине новчића; поп-ап књиге; ручно рађене књиге; књиге слагалице; књиге за слепе и слабовиде; вишејезична издања; књиге илустроване од стране независних аутора; спој књиге и технологије; књиге за децу – сликовнице; издање за особе са оштећеним слухом; на постеру – књизи на једној страници; стрип и графичка новела, аудио-књиге за слушање на Интернету, као и многе друге.

⁸ Petit Prince Collection. „7650 different editions of Saint Exupéry’s *The Little Prince*”, <https://petit-prince-collection.com/lang/collection.php?lang=en> (преузето 21. 10. 2025).

⁹ Britannica. „The Little Prince fable by Saint-Exupéry”, <https://www.britannica.com/topic/The-Little-Prince> (преузето 12. 8. 2025).

¹⁰ The Hugo Award. „1944 Retro-Hugo Awards Announced”, објављено: 15. 8. 2019, <https://www.thehugoawards.org/2019/08/1944-retro-hugo-awards-announced/> (преузето 12. 8. 2025).

¹¹ Blog The Little Prince. „The Little Prince in space”, објављено: 30. 5. 2002, <https://www.blog.thelittleprince.com/The-Little-Prince-in-space/> (преузето 17. 6. 2025).

Од када је издата, па све до данас, расправља се о томе да ли је књига намењена деци или одраслима. Британска књижевница Памела Линдон Траверс рекла је да књига има све потребне елементе за дечју књигу по томе што је „истинита у најдубљем смислу, не нуди никаква објашњења и има морал”.¹² Са друге стране, 1950. године, немачка издавачка кућа Karl Rauch је сматрала корисним да на омоту књиге помене цитат Мартина Хајдегера: „Ово није књига за децу, то је порука великог песника који нас ослобађа сваке земаљске самоће и приближава нас решавању великих мистерија света.”¹³ Новела је током година постала вољени класик, а њена прича одјекује код читалаца свих узраста.

Књига обилује порукама о љубави и пријатељству, о деци и одраслима, о људима и планети на којој живимо, о односима који нас обликују – порукама које су универзалне и вечне. Трајање *Малој ђринца*, његова свежина и актуелност, проистичу управо из његове истинитости и дубоког разумевања најважнијих људских осећања.

Изложба „Осамдесет година Малог принца”

Постављањем Изложбе у сарадњи са Градским музејом Сомбор¹⁴, сомборска Библиотека се придружила установама, удружењима, појединцима широм света у обележавању значајног и великог јубилеја Малог принца. Садржајно богата поставка донела је причу о *Малом ђринцу* који је написан попут бајке, за мале и велике читаоце, о дечаку доспелом са удаљене и сићушне планете и његовом трагању за оданошћу и љубави, који на том путу открива истине о стварном свету, о човеку, његовим заблудама и греховима, најдубљим и најдрагоценијим вредностима постојања.

Изложба „Осамдесет година Малог принца” отворена је 1. септембра и трајала је до 14. септембра 2023. у Градском Музеју у Сомбору. Настала је у години јубилеја, 80 година од првог

¹² Britannica. „Antoine de Saint-Exupéry”.

¹³ Petit Prince Collection. „36 exceptional books”, <https://petit-prince-collection.com/lang/exceptionnels.php?lang=en> (преузето 12. 8. 2025).

¹⁴ Градски Музеј Сомбор. „Осамдесет година Малог принца”, објављено: 29. 8. 2023, <https://gms.rs/vesti/osamdeset-godina-malog-princa> (преузето 17. 6. 2025).

објављивања књиге *Мали ѝринци*, поводом одржавања *Библионејма*, 17. стручно-научног скупа Заједнице матичних библиотека Србије¹⁵, а као резултат проучавања, бележења и бављења животом књиге и њеног аутора и двадесетпетогодишњим колекционарским ентузијазмом у сакупљању различитих издања дипл. библиотекарке сомборске Библиотеке Жане Ђатовић. Осим ауторке на реализацији изложбе учествовали су и дипл. библиотекарке, Иња Фирањ и Анђелија Пругинић; графички дизајнер, Дејан Подлипец, такође запослени у Библиотеци, и Ерика Вујић, ауторка сценографије, запослена у Народном позоришту Сомбор.

Изложба је изазвала велико интересовање публике, што потврђује и чињеница да је на самом отварању присуствовало више од стотину посетилаца. У публици су били љубитељи књига свих генерација – од најмлађих читалаца до искусних познавалаца, сви који у срцу носе *Малої ѝринца*.

Уз топлу причу о *Малом ѝринцу*, књизи и њеном аутору, ауторка је увела присутне у чаробни свет овог ванвременског дела, а Изложбу свечано прогласила отвореном уз цитат из књиге: „Све су одрасле особе некад биле деца. (Али се мало њих тога сећа.)”¹⁶ Атмосферу радости употпунила је рођенданска торта, којом су се засладили најмлађи посетиоци, прослављајући 80. рођендан *Малої ѝринца*.

Сл. 1. Анђелија Пругинић, Жана Ђатовић, Наташа Туркић и Давид Фирањ

¹⁵ Градска библиотека „Карло Бијелицки”. „Отворена изложба”, објављено: 4. 9. 2023, <https://www.biblioso.org.rs/ci/vest/otvorena-izlozba> (преузето 17. 6. 2025).

¹⁶ Антоан де Сент-Егзипери. „Мали принц”. (Београд: Полиграф, 2000), 5.

Сл. 2. Отварање Изложбе

Изложбу је током њеног трајања посетило око 1000 посетилаца, који су за тих 14 дана имали прилику да, осим изложених експоната, погледају и Microsoft Power Point презентацију и на тај начин се упознају са настанком књиге, биографијом аутора и 80 година њеног трајања.

Изложба је била постављена у Градском Музеју Сомбора, у сали за тематске изложбе.¹⁷ Две просторије су биле намењене за фигуре, плакате и књиге, док је трећа, крајња просторија била намењена за дечије радове.

Сл. 3. Сlike сценографије Изложбе

Изложбу су чиниле књиге најразличитијих формата и тематских целина, од издања за децу до стручних и колекцио-

¹⁷ Градски Музеј Сомбор, „Осамдесет година Малог принца”.

нарских примерака: 101 примерак књиге *Мали ѝринц* из приватне колекције Жане Ђатовић на 17 језика: српском, хрватском, енглеском, немачком, шпанском, финском, норвешком, шведском, грчком, румунском, турском, италијанском, француском, швајцарском, мађарском, холандском и данском (међу њима су се нашле мини књиге, поп-ап књиге, књига слагалица, стрип – једини штампан код нас, најстарије издање на српском језику у колекцији из 1965. године, књига на Брајевом писму, двојезично издање – једино штампано код нас, као и специјално нумерисано издање објављено 2023. године у Француској поводом 80. рођендана Малог принца, и многе друге); пет примерака *Малої ѝринца* из фонда сомборске Библиотеке и један примерак из приватне колекције; 12 књига које су инспирисане књигом *Мали ѝринц* и књиге у којима се говори о Малом принцу (11 књига из приватне колекције и једна књига из сомборске Библиотеке); рукопис *Малої ѝринца* са цртежима (172 стране) – преузет са сајта Музеја и библиотеке Морган у Њујорку (приватна колекција); *Мали ѝринц* на два CD-а (приватна колекција); *Le Petit Prince – Magazine 2023* – Званични часопис Малог принца јубиларно издање – 80 година (приватна колекција).

Примерци *Малої ѝринца* већег формата били су изложени у стакленим витринама, док су лакши и мањег обима, били „обешени” на најлон нити, „лебдели” у простору заједно са звездицама, стварајући утисак чаробног небеског пејзажа.

Посебан део поставке чинили су децји радови који су настали током осамнаест радионица „Лето са Малим принцем” на Дечјем одељењу сомборске Библиотеке.¹⁸

Зидови две музејске просторије били су украшени са једнаест плаката димензија (70x100cm) на којима се налазе информације о Сент Егзиперију, подаци о првим издањима *Малої ѝринца* у САД и Француској, јубилеју и специјалном француском издању поводом 80 година књиге, одабрани цитати, као и за посетиоце посебно занимљиви – Сент Егзиперијеви цртежи који нису објављени у књизи (дизајнер Дејан Подлипец). Поставку је употпуњавало седам скулптура већих димензија од стиропора, које

¹⁸ Радионице су реализовале дипл. библиотекарке Анђелија Пругинић, Иња Фирањ и Софија Козлина.

представљају сцене из књиге (аутор Ерика Вујић). Део изложбене поставке била је и Microsoft Power Point презентација, која је посетиоцима пружала додатне информације и визуелни увид у тему (аутор Жана Ћатовић).

Сл. 4. Поставка у Градском Музеју Сомбора

Током трајања *Библионеџа* чија је тема била „Деца и млади: библиотеке за нове генерације”, стручно вођење кроз Изложбу уследило је након излагања рада *Мали принц за сва времена*¹⁹, а који је настао као резултат одржаних радионица „Лето са Малим принцем”.²⁰ Процењује се да је тада Изложбу посетило више од 150 учесника *Библионеџа*.

¹⁹ Ауторке рада су дипл. библиотекарке Анђелија Пругинић, Иња Фирањ и Софија Козлина

²⁰ Градска библиотека „Карло Бијелицки”, „Одржан Библионет”, објављено: 10. 9. 2023, <https://www.biblioso.org/rs/ci/vest/odrzan-biblionet-> (преузето 17. 6. 2025).

САВРЕМЕНИ ТОКОВИ

Сл. 5. Стручно вођење кроз Изложбу током Библионета

Најаве за отварање изложбе почеле су у августу, по објављивању програма *Библионет* у штампаним и електронским медијима. Као вид промоције дизајниран је плакат са основним информацијама, а припремљена је и Књига утисака.

Сл. 6. Плакат Изложбе

Сл. 7. Књига утисака

Изложба „80 година Малог принца” учествовала је на конкурс за Награду „Златно слово Дејана Вукићевића” 2024. године и ушла у најужи избор. Награда је установљена 2023. године и додељује се током „Жичког сабора библиотекара”, који организује Народна библиотека „Стефан Првовенчани” у Краљеву.²¹

Гостовања Изложбе

Изложба „80 година Малог принца” је, од настанка па до данас, гостовала у пет градова и пет установа културе: Тузли, Апатину, Чачку, Ужицу и Краљеву. На тим гостовањима поставке Изложбе су биле у нешто измењеном издању од оне првобитне у Сомбору. Изостављене су скулптуре већих димензија, као и дечији радови, додати су предмети инспирисани Малим принцем, као и број примерака књиге из приватне колекције која се временом увећава.

Изложба „80 година Малог принца” била је део програма 20. Међународног дечјег фестивала „Везени мост” који је одржан у организацији Друштва пријатеља књиге *Мали ђринци*, у сарадњи са Институтом за дечију књижевност и Издавачком кућом „Лијепа ријеч”, у периоду од 10. до 14. октобра 2023. године у Дому књижевности у Тузли. Отварању Изложбе другог дана фестивала присуствовали су гости и учесници „Везеног моста”, књижевници и ствараоци посвећени дечјој књижевности. Четвртог дана фестивала Изложбу су посетили тузлански основношколци са својим наставницама.²² Током три дана трајања „Везеног моста” Изложбу је посетило око 150 посетилаца. Приватна колекција *Малої ђринца*, самим тим и Изложба, после овог гостовања обогаћена је са четири нова примерка књиге добијене на поклон од чланова Друштва љубитеља књиге *Мали ђринци*,

²¹ Катарина Јаблановић. „Вуки Јеремић уручена награда ‘Златно слово Дејана Вукићевића’”. Народна библиотека „Стефан Првовенчани” Краљево, објављено: 9. 10. 2024, <https://kv-biblio.org.rs/2024/10/09/vuki-jeremic-urucena-nagrada-zlatno-slovo-dejana-vukicevica/> (преузето 17. 6. 2025).

²² Градска библиотека „Карло Бијелицки”. „Изложба „80 година Малог принца” у Тузли”, објављено: 10. 9. 2023, <https://www.biblioso.org.rs/ci/vest/izlozba-80-godina-malog-princa-u-tuzli> (преузето 17. 6. 2025).

САВРЕМЕНИ ТОКОВИ

невладине организације коју чине истакнути јавни и културни уметници из Тузле.²³

Сл. 8. Отварање Изложбе – Жана Ђатовић и Шимо Ешеић

Сл. 9. Колективна посета тузланских основношколаца

²³ „20. Међународни дјечији фестивал ‘Везени мост’, 10–14 октобар, Тузла 2023.” Друштво пријатеља и књиге Мали принц Тузла. Каталог (2023); 5–6.

Изложба „80 година Малог принца”, у периоду од 28. новембра до 12. децембра 2023. године, гостовала је у Народној библиотеци „Миодраг Борисављевић” у Апатину, на Одељењу за одрасле. Свечано отварање Изложбе уприличено пред ученицима 7. разреда Основне школе „Жарко Зрењанин” из Апатина, који су дошли у пратњи наставница српског језика и књижевности. У склопу Изложбе, изложени су и ученички радови настали на часовима српског језика и књижевности на којима је обрађивана лектира *Мали ђрини*.²⁴ Изложбу је током гостовања посетило око 280 посетилаца свих генерација.

Сл. 10. Плакат и отварање Изложбе у Народној библиотеци „Миодраг Борисављевић” Апатин

Изложба у нешто измењеном руху, поводом обележавања 125 година од рођења Антоана де Сент Егзиперија, гостовала је у периоду од 31. јануара до 10. марта 2025. године у Градској библиотеци „Владислав Петковић Дис” у Чачку, у оквиру програма „Желео сам да вам оставим нешто сјајно”. Богат програм отварања Изложбе започет је истицањем значаја обележавања јубилеја великих стваралаца када се присећамо њихових дела и

²⁴ Градска библиотека „Карло Бијелицки”. „Изложба ‘80 година Малог принца’ гостовала у Апатину”, објављено: 14. 12. 2023, <https://www.biblioso.org.rs/ci/vest/izlozba-80-godina-malog-princa-u-apatinu> (преузето 17. 6. 2025).

оног што су нам оставили; настављен приказом *Малој ђринца* и његовог аутора из пера професора српског језика и књижевности; дат осврт на сакупљачку страст ауторке поставке и приближени тренуци у којима је изложба настајала. За сам крај посетиоци су имали прилику да чују причу о Малом принцу, његовом настанку, аутору и свету који је створен током година трајања књиге, из угла ауторке Изложбе.²⁵

Сваке среде, за време поставке Изложбе, на Одељењу за децу и младе чачанске Библиотеке организоване су посете деце и вођење кроз исту. Том приликом читани су одломци из књиге *Мали ђринц*, а у сарадњи са Школом страних језика „Blackbird” представљени су и читани одломци на енглеском језику.²⁶ Изложбу је посетило око 450 посетилаца током месец и по дана њеног гостовања у чачанској Библиотеци.

Сл. 11. Ана Ранђић, проф. српске књижевности и језика, Наташа Туркић, директорка Сомборске библиотеке и Жана Ђатовић, дипломирани библиотекар на отварању Изложбе

Изложба „80 година Малог принца”, у периоду од 4. априла до 6. јуна 2025. године, гостовала је у Народној библиотеци у Ужицу. Свечано отварање Изложбе одржано је 4. априла у холу ужицке Библиотеке где је приређена поставка.²⁷ Том приликом

²⁵ Градска библиотека „Владислав Петковић Дис”, „Желео сам да вам оставим нешто сјајно”, објављено: 3. 2. 2025, <https://cacak-dis.rs/vesti/zeleo-sam-da-vam-ostavim-nesto-sjajno/> (преузето 17. 6. 2025).

²⁶ Instagram - decjabibliotekaca (Odeljenje za decu i mlade Gradske biblioteke „Vladislav Petković Dis” Čačak), објављено: 13. 2. 2025, https://www.instagram.com/p/DGA0-EdIsDd/?img_index=1 (преузето 17. 6. 2025).

²⁷ Народна библиотека Ужице, „Отварање изложбе *Мали ђринц*”, објављено: 2. 4. 2025, <https://www.biblioteka-uzice.rs/2025/04/02/otvaranje-izlozbe-mali-princ/> (преузето 17. 6. 2025).

истакнут је значај повезивања установа у заједничкој мисији промовисања читања и књиге, а причом о златокосом дечаку и његовом аутору посетиоци су „ушетали” у свет књиге која живи више од 80 година. Изложбу о Малом принцу у ужичкој Библиотеци током њеног трајања видело је око 400 посетилаца. Организовано су је посетили ученици 13 одељења из различитих школа, од трећег до осмог разреда, из Ужица и околних места, а забележен је и знатан број индивидуалних посета.

Сл. 12. Плакат Изложбе у Народној библиотеци у Ужицу

Сл. 13. Душица Мурић и Жана Ћатовић на отварању Изложбе

У периоду од 9. до 30. јуна 2025. године Изложба „80 година Малог принца” гостовала је у Народној библиотеци „Стефан Првовенчани” у Краљеву поводом 125 година од рођења Антоана де Сент Егзиперија и 80 година од првог издања књиге. Свечано отварање одржано је 9. јуна на Дечјем одељењу где је приређена поставка.²⁸ Порука коју је ауторка поставке упутила посетиоцима на отварању Изложбе, као и свима који су је посетили током њеног гостовања, уочи Дана Малог принца који се широм света обележава 29. јуна, гласила је: ако желимо да сачувамо дете у себи, треба сваког дана да се враћамо овој књизи – да прелистамо њене странице, подсетимо се мудрих мисли и порука које нам њен аутор шаље, прочитамо је први пут, отвореног срца, или да је једноставно поново прочитамо. Током гостовања Изложбе у краљевачкој Библиотеци уприличене су посете ученика основних и средњих школа, као и индивидуалне посете, током којих ју је обишло око 200 посетилаца.

Сл. 14. Плакат Изложбе у Народној библиотеци „Стефан Првовенчани”
Краљево

²⁸ Ана Воштинић, „Изложба *Осамдесет година Малој принца* у Краљеву”, Народна библиотека „Стефан Првовенчани” Краљево, објављено: 11. 6. 2025, <https://kv-biblio.org.rs/2025/06/11/izlozba-osamdeset-godina-malog-princa-u-kraljevu/> (преузето 17. 6. 2025).

Сл. 15. Ана Воштинић, виши дипл. библиотекар, Наташа Туркић, директорка Сомборске библиотеке и Жана Ћатовић, дипл. библиотекар

Како је Изложба гостовала у различитим установама, прилагођавала се условима сваког простора, па је и сама поставка варијала. Ипак, на свим местима, осим различитих издања *Малој њринца*, која чине основ Изложбе, били су изложени плакати и три скулптуре. Посебно је препозната важност представљања примерака на различитим језицима, као и издања са специфичном опремом и дизајном корица. Велики значај дат је излагању књига намењених деци – са богатијим и раскошнијим корицама и већим форматима. Све поставке на гостовањима додатно су обогачене предметима и сувенирима инспирисаним *Малим њринцем*.

Закључак

Широм света колекционари и пријатељи *Малој њринца* труде се да на разне начине чине да књига и њен аутор живе и да дођу до што већег броја читаоца. *Мали њринци* је као мало цветно дрво, рођено и процветало из рушевина Другог светског рата, и у временима разарања, убијања и уништавања настало је нешто овако „мало” а тако „велико” и „моћно”.

Јубилеји су повод да се праве и организују изложбе, па с обзиром да су 2025. и 2026. године јубилеја, 125 година од рођења Антоана де Сент Егзиперија и 80 година од објављивања *Малој њринца* у Француској, постоје оправдана надања да ће Изложба гостовати и у другим градовима и библиотекама или установама културе.

Изложбе сомборске Библиотеке су препознате као значајне и вредне, а то показује заинтересованост библиотека из других

градова, установа културе и др., да гостују и буду представљене у њиховим просторима. Такав је случај са изложбом „80 година Малог принца”, коју, осим реализованих пет гостовања, чекају нови градови, нове библиотеке и нови посетиоци.²⁹

Незаборавни цитати из књиге *Мали ѝринц* о љубави, о људима и Земљи, о пријатељству, деци и одраслима, о односима, Изложбом делимо и шаљемо поруке златокосог дечака и њеног аутора и то је оно што је чини актуелном и увек посећеном.

За крај, можда најчувенији цитат из књиге: „Све одрасле особе су најпре биле деца. (Али се мало њих тога сећа.)”³⁰ Баш као што ова мисао живи кроз време, тако трају и књига и ова Изложба.

Литература и извори:

1. „20. Међународни дјечији фестивал Везени мост, 10–14 октобар, Тузла 2023.” Друштво пријатеља и књиге Мали принц Тузла. Каталог (2023); 5–6.
2. Biografija.org. „Antoan de Sent Egziperi (Antoine de Saint Exupéry)”, <https://www.biografija.org/knjizevnost/antoan-de-sent-egziperi/> (преузето 12. 8. 2025).
3. Blog The Little Prince. „The Little Prince in space”, <https://www.blog.thelittleprince.com/The-Little-Prince-in-space/> (преузето 17. 6. 2025).
4. Britannica. „Antoine de Saint-Exupéry”, <https://www.britannica.com/biography/Antoine-de-Saint-Exupery> (преузето 12. 8. 2025).
5. Britannica. „The Little Prince fable by Saint-Exupéry”, <https://www.britannica.com/topic/The-Little-Prince> (преузето 12. 8. 2025).

²⁹ YouTube · Radio-televizija Vojvodine. „Bibliotekarka iz Sombora autorka izložbe *Mali princ*”, објављено: 7. 2. 2025, <https://www.youtube.com/watch?v=6iryPykX-VMo> (преузето 17. 6. 2025).

³⁰ Антоан де Сент-Егзипери. *Мали ѝринц*.

6. Brown, Mary E. , Rebecca Power. „Exhibits in Libraries: A Practical Guide”, (2005): 5–25, https://books.google.rs/books?id=z_m2BQAAQBAJ&printsec=copyright&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (преузето 17. 6. 2025).
7. CBC. „75 facts you might not know about Antoine de Saint-Exupéry and The Little Prince”, <https://www.cbc.ca/books/75-facts-you-might-not-know-about-antoine-de-saint-exup%C3%A9ry-and-the-little-prince-1.4942933> (преузето 12. 8. 2025).
8. Instagram – decjabibliotekaca (Odeljenje za decu i mlade Gradske biblioteke „Vladislav Petković Dis” Čačak), https://www.instagram.com/p/DGA0-EdIsDd/?img_index=1 (преузето 17. 6. 2025).
9. Morgan Library & Museum. „The Little Prince: Manuscript and Drawings”, <https://www.themorgan.org/collection/little-prince> (преузето 12. 8. 2025).
10. Petit Prince Collection. „36 exceptional books”, <https://petit-prince-collection.com/lang/exceptionnels.php?lang=en> (преузето 12. 8. 2025).
11. Petit Prince Collection. „7650 different editions of Saint Exupéry’s *The Little Prince*”, <https://petit-prince-collection.com/lang/collection.php?lang=en> (преузето 21. 10. 2025).
12. Petit Prince Collection. „The first French edition published in France”, https://petit-prince-collection.com/lang/edition_FR-1.php?lang=en (преузето 12. 8. 2025).
13. The Hugo Award. „1944 Retro-Hugo Awards Announced”, <https://www.thehugoawards.org/2019/08/1944-retro-hugo-awards-announced/> (преузето 12. 8. 2025).
14. YouTube. Radio-televizija Vojvodine. „Bibliotekarka iz Sombora autorka izložbe *Mali princ*”, <https://www.youtube.com/watch?v=6iryPyXVMo> (преузето 17. 6. 2025).
15. Воштинић, Ана. „Изложба ‘Осамдесет Година Малог принца’ у Краљеву”, Народна библиотека „Стефан Првовенчани” Краљево, <https://kv-biblio.org.rs/2025/06/11/izlozba-osamdeset-godina-malog-princa-u-kraljevu/> (преузето 17. 6. 2025).

16. Градска библиотека „Владислав Петковић Дис”. „Желео сам да вам оставим нешто сјајно”, <https://cacak-dis.rs/vesti/zeleo-sam-da-vam-ostavim-nesto-sjajno/> (преузето 17. 6. 2025).
17. Градска библиотека „Карло Бијелицки”. „Изложба ‘80 година Малог принца’ у Тузли”, <https://www.biblioso.org.rs/ci/vest/izlozba-80-godina-malog-princa-u-tuzli> (преузето 17. 6. 2025).
18. Градска библиотека „Карло Бијелицки”. „Изложба ‘80 година Малог принца’ гостовала у Апатину”, <https://www.biblioso.org.rs/ci/vest/izlozba-80-godina-malog-princa-u-apatinu> (преузето 17. 6. 2025).
19. Градска библиотека „Карло Бијелицки”. „Одржан Библионет”, <https://www.biblioso.org.rs/ci/vest/odrzan-biblionet> (преузето 17. 6. 2025).
20. Градска библиотека „Карло Бијелицки”. „Отворена изложба”, <https://www.biblioso.org.rs/ci/vest/otvorena-izlozba> (преузето 17. 6. 2025).
21. Градски Музеј Сомбор. „Осамдесет година Малог принца”, <https://gms.rs/vesti/osamdeset-godina-malog-princa> (преузето 17. 6. 2025).
22. Катарина Јаблановић. „Вуки Јеремић уручена награда *Златно слово Дејана Вукићевића*”. Народна библиотека „Стефан Првовенчани” Краљево, <https://kv-biblio.org.rs/2024/10/09/vuki-jeremic-urucena-nagrada-zlatno-slovo-dejana-vukicevica/> (преузето 17. 6. 2025).
23. Народна библиотека Ужице. „Отварање изложбе *Мали њпринц*”, <https://www.biblioteka-uzice.rs/2025/04/02/otvaranje-izlozbe-mali-princ/> (преузето 17. 6. 2025).
24. Сент-Егзипери, Антоан де. „Мали принц”. Београд: Полиграф, 2000.

Exhibition by the Sombor City Library “Eighty Years Of The Little Prince”

Summary: The paper discusses the importance and significance of organizing exhibitions in libraries, focusing on the creation of the exhibition by the Sombor Library titled *80 Years of The Little Prince*, which was held in the anniversary year of the book. It covers the activities related to the realization of the exhibition, its exhibits and components, the space in which it was held, and its tours in other institutions and cities: at the International Children’s Festival “Embroidered Bridge” in Tuzla, at the Public Library “Miodrag Borisavljević” in Apatin, at the City Library “Vladislav Petković Dis” in Čačak, at the Public Library in Užice, and the Public Library “Stefan Prvovenčani” in Kraljevo. The activities of the host institutions during these visits are presented, as well as the Library’s participation in the competition for the “Golden Letter of Dejan Vukićević” Award.

Keywords: library, librarians, exhibitions, collections, reading promotion, local community, culture of remembrance, anniversaries, Antoine de Saint-Exupéry, *The Little Prince*, cultural heritage, educational programs

Примљен рукојис: 30. 6. 2025.

Исправке рукојиса: 16. 9. 2025.

Прихваћен за објављивање: 27. 11. 2025.